

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhelyi városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtöken és vasárnap.
Előfizetési árak: egész évre 5 frt, fél évre 2 frt 50 kr, negyed évre 1 frt 20 kr. — Egyed. szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok, és egyesületek, melyeknek tagjai egyenként előfizetnek 4 frtért kap-
ják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.
Kiadó hivatal: K.-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyom-
dájában, hová hirdetmények s előfizetési pénzek küldendők.

Expozé.

A képviselőház f. hó 3-iki ülésében terjesztette be Lukács László pénzügyminiszter az 1897-ik évi költségvetési előirányzatot és megtartotta felvilágosító, nagyszabású beszédét a pénzügyi helyzetről és amennyiben a körülmények megengedhetik, nyilatkozott a bankkérdésről, az Ausztriával való kiegyezési tárgyalásokról, a bankszabadságról stb. Ebben a tekintetben, mint a gyfontosságú politikai tényről kell regisztrálnunk azt az ünnepélyes kijelentést, hogy a kvóta kérdésében a kormány senkinek és semmiféle irányban ígéretet nem tett és így alaptalan mindazon hetek, hónapok óta mesterségesen és mindjárt észrevehető politikai czélzattal terjesztett híresztelés, hogy a kormány a kvótafelemelést megígérte.

Igen érdekesek a pénzügyminiszter nyilatkozatai a kiegyezési kérdésről és a bankszabadság megújításáról. Erőteljes, határozott kijelentések ezek, a melyek nem csekély önérzetről és önbizalomról tesznek tanúságot. Az első mindig imponál, főként pedig akkor, a midőn látjuk előre, hogy olyan erővel van dolgunk, a mely senki és semmiféle tekintet előtt meg nem hajlik.

Ez az expozé volt már a második a Bánffy-kormány és Lukács László pénzügyministersége alatt és elmondhatjuk, hogy mind a két expozé jelentősegteljes kormánytény volt. A tavalyi költségveté-

tési bemutató már gyakorlati eredményeiből áll előttünk; a mostani pedig olyreális alapon nyugszik, hogy annak exakt voltát még az ellenzéki sajtó is majdnem egyhangulag kényszerül elismerni. Az idei költségvetés is legpontosabb matematikai számítások alapján van egybeállítva. A 475.238.670 forint kiadás teljesen fedezve van, sőt 87.635 forint felesleg mutatkozik.

A szükségletek előirányzása tekintetében a kormány épenséggel nem vádolható szűkkeblűséggel, mert mindazoknak a minisztériumoknak kiadásai és hasznos befektetései szaporodtak, a mely kormányzati ágak a hazai közjólét, a kultúra emelését és a közigazgatás javítását közvetlen hivatvák előmozdítani. Így nevezetesen a belügyminisztérium költségvetése a rendes kiadásokban 576.767 forinttal, az átmeneti rovathan 81.087 forinttal, a kereskedelemügyi minisztérium költségvetése pedig összesen 2.512.000 forinttal szaporodott, továbbá a földművelésügyi, a vallás- és közoktatásügyi tárcák egyenként közel másfél millióval nagyobb dotációt nyertek, mint tavaly. A kormányt tehát a szükségletek előirányzásánál az ugynevezett és sokszor hivatkozott pénzügyi szempontok nem korlátozták, hanem a hol szükség mutatkozott, arra fedezetet kér. De mégis összhangban marad a szükséglet a fedezettel, a deficit most már ugy látszik végleg kiküszöböltetett az állami költségvetésből, amennyiben közjóvedelmeink forrásai állandók és biztosak, a fe-

dezeti előirányzat realitását pedig a zár-
számadások teljesen igazolják.

Valóban hazafiúi örömmel és lelkesedéssel telik el szívünk, midőn látjuk, hogy költségvetési előirányzatunk a nagyobb és népesebb államok budgetjével vetekedik. Közel 500 millió forint a magyar állam évi szükséglete és ezt a saját erejéből, rendes jövedelmeiből fedezni tudja, ezen kívül az államadósságok intercalaris tőke-kamat törlesztése révén a régi, szomorú idők hiányait utólagosan fedezni, illetve törleszteni képes. Ami annál nagyobb energiára mutat, mivel állami és kulturális intézményeink most kezdenek szaporodni, fejlődni. Egész új állami és kulturális intézményeket léptetünk életbe ugyszólván évről-évre. Most még hozzá kell vennünk, hogy a közköltségek igen nagy része nincs is az állami költségvetés keretében felvéve. Ott van a vallás és közoktatásügyi minisztérium 12 milliós költségvetése, mely a hazai kulturális intézmények csak alig egy ötödének fedezetére szolgál, mert az iskolák, közművelődési és jótékonyági intézetek legtöbbjének fentartói a gazdag vallásfelekezetek, községek és nagyobb egyesületek és társulatok.

Az állami költségvetések szakadatlan évfolyamainak egybeazonosításából azt az örömdetes tényt konstatálhatjuk, hogy Magyarország fejlődése igen rohamos, mert szükségletei egyre-másra milliókkal szaporodnak. Ez a fejlődés pedig termé-

TÁRCZA.

Harag.

Irta: Tornai Barna.

Ugy történt, hogy mikor szentjakabi Jakab Boldizsár koporsóját levitték a családi sirboltba, Jakab Ernő is ott ment, a két asszony huga, meg a két sógora után. — Sokan már nem is tudták ki az; régen elkerült innen a szülőföldjéről; a vad idegenbe megarult az arca, megszeledett a válla, komor, hideg lett a tekintete. Mikor a két huga kisírt szemekkel visszafordult a koporsótól, csak odaborultak a vállára, szótlan zokogva s a hatalmas férfi rájuk hajtotta szép fejét és sirt, — mint azelőtt régen...

Mert sirtak így együtt már egyszer; akkor is itt a sirbolt vizhangzó ívei alatt. A két kis gyöngeszökelány ott zokogott az életerős fiu vállán; ez biztatta őket, esitította s a könyvei oda perogtek a széke fűtőkre. Az édes anyjukat, azt a halvány arcú, szomorú asszonyt hozták ide le, aki itt alussza álmatlan álmát; Jakab Boldizsár összevoant szemöldökkel állott ott s a három gyerek, ha ránézett, odanyilatott valami a szívükbe; — nagyon árvák voltak.

A mogorva, rideg ember még e koporsónál

sem lágyult meg, hogy legalább most békítette volna meg a feleségét, azért a sok szenvedésért.

Mert sokat szenvedett; aztán, mikor már érezte, hogy nem bírja tovább odahívta a fiát, simogatta szép, barna fűtős fejét.

— Ugye gondját viseled a kis hugaidnak, szeretni fogod, nem hagyod el őket?

— Nem soha!

— Védelmezd őket mindenben.

A fiu bolintott rá s hullt a könyve a sovány, kiaszott közre.

— És szeretni fogjátok az édes apátokat mindig!

— mindig.

Egy óra múlva árvák voltak.

És úgy érezték ezt az árvaságot, féltek az apuktól s mikor komor, téli estén a tanuló szoba di-vánján összebujak, a fiu mesélt nekik, aztán a vége mindig az volt, — én szeretem édes apát! És a kis lányok szepegeve fogadták: „én is, én is”.

Már csak egy év volt hátra, aztán kimehettek az ősi kúriára s az öreg Jakab Boldizsár dicsőkedve mondta, hogy már a gondot átadja omberré nő fia-nak. Öröm volt a faluban, mikor a földesur a szép fiával, meg az angyal arcú leányával visszaköltözött a régi kastélyba és mintha Jakab Boldizsárt is megváltoztatta volna a friss levegő, meg a százados fák hűs árnya, a patakzugás szelid lett és vidám s az volt az egész ház is, az maradt mindaddig, míg a fiatal Jakab Ernő oda nem

áll az apja elé s meg nem mondta, hogy házasodni akar.

Az apai szeretet nyilatott át szívéen s tettetett nyugalommal szívta tovább pipáját, mikor kérdezte:

— Jó — és ki lesz a menyem?

— A Libor Illés Krisztinája.

Hallatlan harag gerjedt a büszke Jakab Boldizsáron.

— A Jakab Boldizsár fia, egy jöttment leányát veszi el! nem soha! Talán még dehoznád az ősi portára! Lelőlek téged is, meg azt a személyt is, aztán nem lesz fiam.

— Azt a leányt ne sértgesse s ha úgy tetszik, Jakab Boldizsárnak nincs fia.

Nem kérlete az apját; jól ismerték már egymást s mikor a fiskális a kezébe adta az anyai örökségét szép, fényes aranyakban, az engesztelhetetlen gyűlölet és dacz el tudott bucsuzni a két kis szomorú hugától; halványak voltak, reszketve, szeliden simultak a hatalmas férfihez; szóval nem marasztalták, csak könyes, nagy szemük beszélt. És azt hiték, hogy Ernő, egy-két nap múlva visszajön, hiszen édes anyja mondta, szeressük édes apát.

És a fiu elment megsértve, haraggal s a Libor tanító Krisztinája tudta, hogy nem jön többé a földesur fia hozzá.

Mikor a barna Krisztától bucsuzott, remegett a hangja s a kis kert rácsára támaszkodva, vigasztalgatta a leányt:

szetszerű és biztos alapokon nyugszik, mert a meghonosodott új intézmények nemcsak hogy mind derekasan beválnak, hanem azok folyton szaporítandók, kibővítendőek. De a szükséglet realitásának egyik legkitűnőbb ellenpróbája éppen a fedezetek lépés tartása a kiadási előirányzatokkal, ami azt mutatja, hogy az új intézmények, mint hasznos beruházások gyümölcsözőnek. A nemzeti vagyonság, a közjólét napról-napra emelkedik ezen új intézmények által, melyek mindmegannyi ujjonnan nyitott forrásai a keresetnek, a vagyonsodásnak. Hisz, ha csak futólagos összehasonlítást teszünk a 25 év előtti állapotokkal és csak a köznépre nézünk, az óriási mérvű fejlődés nyomban kitűnik. Ez a köznép most mind iskolázott, sokkal felvilágosodottabb s az írástudatlanok száma lassanként elmosódik. Még a legközségesebb ember életigényei is rohamosan felszaporodtak, pedig hát ez a rugója az emberi tevékenységnek. Akinek elég a Diogenes hordója, az bizony nem törekszik arra, hogy fényes palotát szerezzen.

Az évi költségvetés azt is mutatja, hogy úgy a parlament, mint a kormányok óvatosan őrizkednek a pazarlástól. Az a lelkiismeretes pontosság, melylyel a közjöveldmek kezeltek, csak a legnagyobb méltánylást érdemli. Ezt ami derék köztisztviselői karunk önzetlenségének, becsületességének és feltétlen kötelességérzetének kell betudnunk.

A budgetet politikai szempontból szokták elbírálni és ha bármily pontossággal és realitással van is az egybeállítva, a költségvetés megszavazásának kérdését nem lehet elválasztani a kormány iránti bizalmi kérdéstől. Ez pedig nemcsak a kormány aktiv ténykedésének figyelembevételétől függ, hanem tulnyomó részben annak mérlegelésétől is függővé van téve, hogy mit kellett volna a kormánynak tenni és mit mulasztott el. Mert a mulasztásból támad a legtöbb hiba az állami életben.

De mi azt hisszük, hogy ez a mostani kormány, melynek hivatalba lépésekor számos előítélettel kellett megküzdeni,

ebben a rendelkezésére álló két budgetében derekasan megállotta a helyét. Akormány összes tagjai élénk érzékkel bírnak a tárcájuk alá tartozó állami és közérdekű kielégítése iránt. Amint látszik a költségvetési előirányzathoz, ebben a tekintetben őket mulasztás éppen nem terheli. Sőt nem egy miniszter nemes ambícióból önmagát fölülmulta hasznos tevékenységével, pótolván sok oly hiányt, melyet előtte sokkal hirnevesebb államférfiak nem voltak képesek kielégíteni. A haza javát előmozdító versenyben ugyan lehet és lesz is még sok követelni valónk a kormánytól, de arra ezen költségvetési előirányzat alapján csakugyan nincs okunk, hogy bizalmunkat megtagadjuk tőle.

R.

Levelezés.

Diósgyőr, gyártelep. aug. 17-én.

Martonfalvától Diósgyőrig.

IV.

Miskolcztól nyugatra kocsin mintegy órai járásra fekszik Diósgyőr gyártelep. Bérkocsi elviszi az embert három korona s a két vármért, lévén egy két fogatúnak a vámjá 9 krajczár.

Maga a telep Diósgyőr várostól keletre egy negyed órára szintén a Szinva vize mellett egy szép völgyön fekszik lombos erdőkkel körülvéve. Csak a neve telep, egyóbiránt egy olyan szép város képét nyújtja, a milyen kicsinyben alig van ma az országban.

Mindjárt a mint közeledik feléje az ember, a nagy iroda fogadja tekintélyes külső homlokzatával, tetejében villany által világított lámpaóra nemcsak nappal, — éjjel is mutatja az időt. Mintegy 25—30 nyilegyenes, tisztaságra páratlan utca keresztezi egymást derékszögekben kétfelől gyalogjárókkal, közepén gondosan kezelt kocsijuttal, három ölenként egy-egy szép gyümölcsfával beültetve és az egész telepen mindenütt élőkertekkel szegélyezve. A házak és utcák oly hasonlóak egymáshoz, hogy könnyen eltéved köztük az ember. Legszebb azonban mégis a Baross Gábor utca gyönyörű sétaterével.

És a gyár! Minő gyár ez! Ilyent csak egy állam tarthat folytonos üzemben. Mintegy 2 km. területen fekszik; vonatok jönnek-mennek benne, műhely-műhelyt ér és foly a munka éjjel-nappal szünet nélkül.

A ki be akar jutni, engedélyt kell előbb kieszközölni rá s akkor is vezetőt adnak melléje, más-

kép könnyen el is tévedne a műhelyek tömkelegében.

2—300. kemenczében ég a kőszén, fejleszt a gőzt. Naponként nyolcz vonat szén érkezik a 6—7 kméter távolságra eső perecesi kőszénbányából. Egy vonat, a mint a vonatvezető mondá, ezer tonnát szállít. És az a 8 ezer tonna naponként nem elég; még, a mint mondják Salgó Tarjánból is sokat kell hozni. Nyolcezerenél több munkást foglalkoztat a gyár; tisztviselők száma megközelíti az ezret; és ha ezekhez hozzá számítjuk nejeiket, gyermekeiket, (megjegyzendő, hogy itt nagyon is gyakran jár a gólyamadár), családjeiket: csak ugy lehet fogalmunk a gyár és a telep népességéről.

Az otthonos vezető első sorban is az öntődobé viszi az embert. Üst-alaku katlanokban sístereg, forr a vas. A katlanok oldalán levő zöld, vagy piros ablakoskákön át vizsgálja a mollették álló öntőmestert, hogy mikor van készen a folyadék. Akkor a körülötte álló munkások a mester jelzésére a műhely földjébe beásott apróbb formákba kanalakban, vagy esőbrekben rudon maguk viszik az izzó tüz-folyadékot, a nagyobb formákhoz pedig az ugynevezett daru szállítja. Ez ám a madár! 12 ezer kgm. hordképességgel bír. Fent a roppant épület tetőzete alatt nyulik el a vágány, hol a daru mozog: a daru kerekeit egyik fedőtől a másikig hatalmas tengely köti össze; a tengely közepéről gépezet s annak végéről esőhöz hasonló fogó nyulik tetszés szerinti emelésre szabályozva; az megfogja a fortygó vassal telt edényt s viszi — mint akár a gólya a kis békát — rendeltetési helyére, a formákhoz.

Aztán a hengerdobé megy az ember. Valóságos tűzkigyók között halad végig. Egy nagy kerék 4—5 hengert tart mukában; minden henger mellett 8—10 hengerész várja az izzó vastónköt, a mit szintén a daru szállít a hengerhez; akkor a hengereszek egy ügyes mozdítással beadják a hengernek; a tulsók, a mint a henger alól kijött, kifogják és újra, visszajárják és az a vas, mintha csak tézta volna, nyulik és 4—5 percz múlva 36 meter hosszú sin lesz belőle. Ekkor a körfürészhez viszik s az egy pillanat alatt négy darabot csinál belőle. A nagy meleg miatt az öntők és hengereszek munkája a legterhebb, nem is bírják ki sokáig.

Innen a mechanikába, a hol 3—400 gyalu, esztorga, furó mellett ugyanannyi munkás óriási tengelyeken, vagy finomabbnál-finomabb géprészek előállításában dolgozik; majd a szegverdobé, a hol szintén több száz munkás szegeket, csavarokat készít az ahozvaló gépek segítségével bámulatos gyorsasággal, tovább abba az osztályba, hol a lágy aczélt állítják elő; aztán mind tovább-tovább ugy, hogy egy fél nap nem elég csak futólag megnézni is mindent.

Szabó Lázár.

Fővárosi levél.

Budapest 1896 aug. 31.

(Folyt. és vége.)

Egy nagy elektromágnes tekercsén váltakozó áramot vezetünk keresztül és a mag fölő szigetelt drótból készült tekercset helyezünk, melynek végei egy kis izzólámpával kapcsolatosak, a lámpa az elektromágnes behatása alatt világít és víz alatt is zavartalanul működik.

Ha ugyanezen mágnesre súlyos rézgyűrűt helyezünk, a mágnes nagy erővel eltaszítja, ha pedig erőszakosan ott tartjuk, gyorsan felmelegszik.

Ha rézből készült csészékkel ellátott, egyensúlyban lévő mörleget közelítünk a mágneshez, a közelebb érő csésze felbillen.

Ha a mágnes fölő két parallel tengely körül forgó rézkorongot helyezünk, akként, hogy lapjaink egymást részben fedjék, a két korong forgásnak indul és pedig különböző irányban.

Üvegedényben viz van, a vízben egy üres rézgolyó uszik; ha az elektromágnes vasát részben rézlemezrel fedjük és az üvegedényt tetejébe helyezzük, a rézgolyó igen gyors forgásba jő.

E tünetek gyakorlatilag felette fontosak; hiszen a kiállított Ganz-féle pavillonjában látható ugynevezett „inductios-gépek” részben ezen az elven alapulnak: zárt vezetőket váltakozó áram behatása alatt forgásban tarthatunk és ha a forgató kerületi erő elég nagy, e készülékkel más gépet lehet hajtani.

— Kriszta, ha vissza, jövök magát is elviszem, vár-e rám?

A leány ránézett sötét szemével s bus mosolylyal felelte:

— Már akkor tán meg sem fog ismerni. — El fog engem felejteni.

— Soha Kriszta, soha!

A kis Karola meg Anna hiába várták nap-nap mellett vissza a bátyjukat; tavasz ment, őszt jött, nem győzték várni, egyszer aztán kinyílt az ő iga-zi tavaszuk is s elrepültek egy új fészekbe, hol a szerelem s boldogság lakott s az öreg Jakab Boldizsár ismét rideg, komor lett s szomorú magányában álmódott arról, mikor még Jakab Boldizsárnak volt — fia

És a fiu, ott a vad idegenben, a hajó kényelmes kajútjében, a világvárosok ezer mulatsága közt esendesen, magános éjjel, esüggött lélekkel gondolt arra, mikor a kis hugaival együtt suttogtak: szeretik édes apát.

Egy bánatos halvány arc zavarta meg az álmát.

— Szeretni fogjátok mindig? Mindig!

— Mindig!

A viharodzott ember nyugtalan, ideges lett, mig egy szép napon békült szívvvel, derült kedéllyel tért vissza az elhagyott otthonba, hogy meg-

mondja az öreg Jakab Boldizsárnak: a fiad rosszat, keserűt álmódott, felébredt, itt van, boesáss meg neki. Érezte az apai kar ölelését, a viszontlátás, a megbékülés boldogságát s szíve felvidult, mikor a nagy park hatalmas fáinak lombja bólogatott felé. S a mint a falu nagy utcáján a zörgős paraszt bricskán közelebb jutott a régi portához, a falu kis harangjának csengésére szomorú emlék szorította össze a szívét s keserű sejtélem mardosta a lelkét.

A tárt, régi kapun idegenül ment be; oda vogyult a gyászkisérthez, alig ismerték, sokan tán nem is, aztán a két asszony-huga borult hangtalan zokogással a vállára.

A temptomból jöttek vissza; az egyik huga megállott egy asszonynyal, a viszontlátás mosolya villant át arcukon. Hosszu, sovány, száraz asszony volt, szeplős arccal s sötét szeméit félig eltakarta az előre huzott kendő.

Jakab Ernő esendesen odaszóla a másik hugának:

— Kivel beszél Karola?

Ez kerekre nyitja a szemét, csodálkozva kérdi:

— Hát nem ismered? A másodtanító felesége, a Tibor Tinka.



Ugyancsak ezen elven alapszanak egyes árammérők és áram fogyasztást számláló eszközök, minő például a Duncán-féle számláló, mely szerint egy fix tekercsen át váltakozó áramot vezetünk és a tekercsbe egy tengely körül forgó rézhengert illesztünk, melyben egy ferdén álló vaslemez van elhelyezve; ekkor a rézhenger az áram behatása alatt forgásba jön és forgássebessége arányos a fogyasztott áram mennyiségével. Nem kell egyéb, mint a forgó tengellyel egy számláló művet összekapcsolni és meg van a mód, hogy a mutatók által jelzett fordulatok számából az áramfogyasztásra következtethessünk.

Folytatólag bemutatott a tudós tanár nekány kísérletet nagyfeszültségű váltakozó áramokkal.

Egy szigetelt, vastag és kevés menetű drótból készült tekercsre köpeny gyanánt egy ugyancsak szigetelt, de vékony drótból álló sok menetű tekercs van elhelyezve. Ez az ismeretes Ruhmkorff-féle készülék lényege. Ha a belső tekercsen keresztül alacsony feszültségű váltakozó áramot vezetünk, a külső tekercsben magas feszültségű áram keletkezik, mely az elsőtől készülő sarkai között igen szép bugó lángot képez. — Ha a külső tekercshez parallel egy lyedeni palackból álló telepet kapcsolunk, az eredmény lényegesen más lesz: a szikrák rövidebbek és a kisülés igen nagy zajjal jár.

Méltó feltűnést okoztak néhány év előtt Amerikában élő hazánkfiak, Tesla Miklósnak szapora váltakozó áramokkal eszközölt kísérletei. Ezek közül a következőket mutatta be Wittmann tanár: Ugyanis a már leírt Ruhmkorff inductor által szolgáltatott, körülbelül 3000 volt feszültségű áramot egy olajfürdőbe helyezett transzformator primár vezetőken vitt keresztül s ekkora sok menetű sekundár tekercsben közül 40,000 volt feszültségű áram keletkezett, mely a kisütő gömbjei között szétágazó szikrákat képezett.

Ha a kisütőkészülék helyett a terem két szemközti falán elhelyezett nagy fémlemezekhez vezetted a tanár ur az áramot, a lemezek közötti szobátér elektromos mezőt képezett s ha e térbe légüres üvegcsövet helyeztél, az világított anélkül, hogy a csövet valamely áramvezetékkel összekapcsolta volna.

A világítás ezen módját mondja Tesla a „jövő világításának.” Sajnos, még igen messze vagyunk tőle, de hát nem lehetetlen és ha sikerül az eljárást egykor gyakorlatilag alkalmazhatóvá tenni, akkor meglesz a világítás azon módja, melynél a világító test teljesen független energiájának forrásától.

E szép és tanulságos kísérletek bemutatása és ismertetése által Wittmann tanár ur hálaára kötelezi mindazokat, kik e demonstráló előadásokban részt venni szerencsések.

„Pester Correspondenz.”

Irodalom.

— „Az 1848—49-i Magyar Szabadságharcz Története” című munkából most jelent meg a 64-ik füzet, melyben Gracza György az áprilisi diadalmas hadjáratot beszéli el. Igen pompás részlete a füzetnek a Sebő és Riedesel báró közötti párbaj, mely tudvalevőleg a tápió-bieskei ütközetben, a nyílt csatapiacra folyt le a két vitéz katoná között. A füzet képei ezek: Funtinel, Vasvári Pál nyugvóhelye. Az aradi honvédfoglyok eledele. Biró Sándor, a hadi lapok szerkesztője. Az isaszegi csata térképe. Lovasharcz az isaszegi ütközetben.

— Annyi jót és dicséretet elmondtunk már a Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) budapesti kiadóczög által a milleniumi alkalmából megjelenő Szalai-Baróti-féle „Magyar Nemzet Történeté”-ről, hogy ezuttal csak röviden akarjuk jelezni, hogy e nagy diszmunkából most vettük a 44-ik füzetet, szokott díszes kiállításában. A szöveg I. Ferdinánd király halálánál, már utóda I. Miksa királyról is értekezik. E füzetet következő illusztrációk díszítik: A zentai csata (Engerth A. festménye). Oláh Miklós (Rugendís J. G. metszete). János Zsigmond emlékére és aláírása. Miksa király. Schwendi Lázár Tokaj megvétele 1565-ben. Szulejman szultán. Zrínyi Miklós arcképe. Szigetvár ostroma. Zrínyi Miklós aláírása. Zrínyi Miklós sisakja. Gyula ostroma. II. Szelim szultán. Schwendi Lázár emlékére. Verancesics Antal. Forgách Ferencz, váradi püspök,

utóbb esztergomi érsek. János Zsigmond és Báthory István.

— Gyorsan haladt a vége felé Gracza György millenáris emlékműve: „Az 1848—1849-iki magyar szabadságharcz története,” melyből most a hatvanhatodik füzetet vettük, s melyben az 1849. évi áprilisi havi események egy része van leírva. A kettős nagyságu külön műmellékleten kívül, mely az 1849. évi augusztus 9-iki temesvári csatát ábrázolja, egy. Ő felsége a magyar király birtokában lévő festmény után, füzetünket még következő képek és ábrák díszítik: A trónfosztás után kibocsátott Kossuth-banó. — A Rakóczy-kard. A debreczeni városháza. — Magyar ezimer a trónfosztás után. — Falragasz 1849-ből. — A debreczeni főiskola 1848—49-ben. Magyar ezimer a trónfosztás után. Kossuth az ország kormányzójaként választatik meg 1849. április 14-én. Magyar ezimer a trónfosztás után. Folyvást előfizethetni a kiadóknál, Lampel Róbert, (Wodianer F. és Fiai) es. és kir. udvari könyvkereskedésben Budapesten, Andrássy-ut 21. sz. a. Egy-egy füzet ára 30 kr.

Ujdonságok.

— Milyen időnk lesz? A budapesti meteorológiai intézet távirati tudósítása szerint a közelebbi napokban változékony, hűvös idő és helyenkint eső várható.

— Kinevezés. Dr. Bardocz Gyula urat, városunk kitűnő fiatal orvosát, honvéd orvosává nevezték ki a tartalékban. Gratulálunk hozzá!

— Időjárásunk. Rekkenő hő napok után hirtelen fellépett nálunk az ősz és pedig elég zordul. Hideg nyugati szél indult meg, mely egy nap alatt annyira lehűtötte a levegőt, mint akár novemberben. A várva várt eső pedig mindig késik. Van felhő elég, de nincs annak magja. A hőmérő 11 R fokot mutat.

— Politikai mozgalmak. Még csak sejteni sem lehet, hogy mikor lesznek az országgyűlési képviselő választások s már országsszerte folynak a korteskedések és ebben különösen a függetlenségi pártok és a néppárt exzellálnak. S nehegy mi is hátramaradjunk, nálunk is megmozdult a nagy politika. A mi Ugron párti képviselőnk is elérkezettnek látta az időt, hogy a választók bizalmát egy kissé megtámogassa. Persze erre legezelszerűbbnek látszott ez idő szerint egy aláírási ív, melyen minden választó polgár sajátkező aláírással kötelezi magát, hogy az ő politikai meggyőződése és rendíthetetlen bizalma mindaddig változni nem fog, míg a magas kormány szükségesnek tartandja választókat a választási urnához hívni. Az illetéknépen aláírással megbékázott politikai meggyőződés és lelkiismeret aztán esendes flogmával várja, míg eljönnek a nagy napok s a „bebiztosított képviselő” is nyugodtan utazhatik fel az országgyűlésre. — Az természetesen másodrendű kérdés, hogy a képviselő ur olyan párttörödének hivo, mely itt Székelyföldön nem csak népszerűtlen, hanem gyűlölt, az nem jöhet tekintetbe, hogy az Ugron párt a néppárttal kacérkodik s a nemzetiségekkel akar szövetkezni s így az az „aláírt” bizalom oly párt iránt nyilvánul, mely a katolikus dogmákat szolgálja, heez káplánok törekvéseit mozditja elő, s a magyar állameszme ellen bujtogató nemzetiségeket halad egy uton: ez mind nem érdemel figyelmet. Ugyan mire való volna is a legszebb alkotmányos jogaink gyakorlásánál még arra is gondolni, hogy vajjon azon ember politikai pártállása, kit bizalmunkkal megtisztelünk — megfelel-e a mi meggyőződésünknek? Talán először egy kissé gondolkodni kellene, mielőtt valaki lekötözteti magát! Egyelőre ennyit, később többet!

— Székely János ev. ref. lelkész szép kitüntetésben részesült f. hó 8-án születésének 70-ik évfordulója alkalmával. Hívei e napon a tanácsbáz dísztermében gyűlést tartottak s ott több rendbeli ovációzt rendeztek tiszteletére, délbén pedig díszebéd volt a Cserey-vendéklőben, melyen sok ékes toasztban ünnepelték az ősz papot.

— Pályázat. A nagyszebeni es. és kir. 12-ik hadtest interdaturája, a nagyszebeni, szászvárosi, gyulafehérvári, kolozsvári, brassói, marosvásárhelyi, megyesi, és besztercei katonai kórházak 1897 egész évi, esetleg 1898—1899 évi élelmezésének biztosítása

végelt pályázatot hirdet, melynek feltételei a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamaránál a hivatalos órák alatt megtekinthetők. Az ajánlat benyújtásának, határideje minden egyes kórházra nézve f. évi szeptember 30-ától október 16-áig más-más napokra van megállapítva.

— Székely munkások alkalmazása. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara tudatja, hogy a kereskedelmi miniszter ur értesítése szerint folyó évi június hó óta a budapesti gépgyárba 2 székely vidéki munkás, még pedig egy géplakatos és egy vasesztergályos vétetett fel, és hogy ezen gyárba szeptember hónapban több ügyes vasgyalus és vésős lesz felvehető. Fölvétetni kívánók a kamarához fordulhatnak.

— Makacs öngyilkosság. Az aradi városligetben szept. 7-én délelőtt Gyenge Bálint eszmadase, ed abbéli elkeseredésében, hogy nem bírt már hónapok óta munkához jutni, egy élesre fent beretével elmettette a torkát. Mikor látta Gyenge Bálint, hogy nem oly könnyen lehet ám az élettől megszabadulni, elmettett torokkal neki indult a Kövér Gábor hid felé sétálni. A merre csak elhalad, természetesen piros vérről pocsétele meg a sétat ut homokzatát. A Kövér-hidtól néhány lépésnyire a sok vörvesztés következtében összeesett. A városligetben sétáló közönség észrevéve a halállal viaskodó eszmadasegédet, nyomban értesítették a rendőrséget. A helyszínen Berecz Ferencz rendőrhadnagy, Ötvös Dániel dr. és Löwinger dr. kórházi orvossal megjelenvén, a súlyosan sérültet az első orvosi segélynyújtás után beszállították az aradmegyei közkórházba. Életben maradásához alig van remény.

— Tanulságos történet. Természetesen Angliában esett meg, a jó erkölcsök, a nevelési módszerek és a morális regények hazájában. Nemrégiben valamelyik londoni újságban a következő apróhírdetés jelent meg: Betegeskedő urhölgy magához illő társalkodónőt keres. Feltételek: háziasság, zenetudás, szeretetreméltó modor, rokonszenves külső, korai fölkelés és a betegápolásban való gyakorlat. A feltételeknek megfelelő pályázó nyugodalmas és kedélyes otthont talál. Fizetés nem jár. — Pár nap után az urhölgy postával kosarat kapott, amelyben egy fehér macska nyávogott. A kedves állat nyakára levél volt erősítve, amelyben szóról szóra ezek állottak: Nagyságos asszonyom! Fölszólításához képest megörvendeztettem önt egy teljesen megfelelő társalkodónővel háziás nevelésben részesült, muzsikálisan nyávog, korán szokott fölkelni, illedelmes modoru, — szavahihető emberek állítása szerint, háttározottan esinos. Mint ápolónő, igen nagy gyakorlatra tett szert, mert számos tagu családját maga nevelte föl. Fizetésre nem tart számot s a kedélyes otthon jótéteményét bőségesen meg fogja látni.

Politikai hírek.

Öszinteség.

A festő egy vázlatot visz be a zálogházba és pénzt kér.

— Erre a képre pénzt adjak önnek? Hiszen még nem is kész.

— Bocsánat, de kész képeimért még soha senki sem adott semmit.

*

Megmagyarázta.

Két eselédleány találkozik a bejelentő hivatalban.

— Te Zsuzsi, kérdezi az egyik, miért cserélsz minduntalan helyet?

— Hát mit gondolsz, felel Zsuzsi, azt hiszed, hogy az én káplárom minden ételt megesszik?

*

A kifogás.

Az asszony regényolvasáson éri a szobaleányt.

— No hallja, Teréz, maga a helyett, hogy a szönyeget porolná, regényt olvas.

— Már igen sötét volt, nagysága, volt a mentség.

*

A szokás hatalma.

A törvényszék felmenti a vádlottat. Az elnök kihirdeti az ítéletet és azután így szól:

— Szabadságában áll azonban a felebbezés.

14246 sz.
1896.

Pályázati hirdetmény.

Háromszékvármegye törvényhatósága közgyűlésének 1895. évi decz. hó 28-án tartott ülésében 753 jegyzőkönyvi pont alatt hozott s m. kir. belügyminiszter ur ő nagyméltóságának f. évi június hó 14 én 41977 sz. a. kelt magas leiratával jóváhagyott határozatával az orbai járási szolgabírói hivatalhoz rendszeresített új szolgabírói állás betöltése végett ezennel pályázatot hirdetnek.

Ezen állással 600 frt fizetés és 100 frt lakbér élvezete jár.

Pályázni okajtok felhivatnak, miszerint életkorukat, eddigi szolgálati viszonyait, erkölcsi magaviseletüket az 1883 évi I. t. cz. 3 és 5 §-ban előírt minősítéseket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérsüket hozzám f. évi október hó 10-ig adják be.

S.-Szentgyörgyön, 1896. szept. 7-én

151 1—1

Gábor Péter,
alispán.sz. 19196
1896.

Pályázati hirdetmény.

Háromszékvármegye törvényhatóságánál szervezett II-od aljegyzői állás lemondás folytán megüresedvén, annak betöltésére ezennel pályázatot hirdetnek.

Pályázók felhivatnak, mikép életkorukat, eddigi szolgálati viszonyait, erkölcsi magaviseletüket és az 1883 évi I. t. cz. 3 és 5 § IV. p.-ban előírt minősítéseket igazoló pályázati kérsüket hozzám f. év október 10-ig adják be.

S.-Szentgyörgyön, 1896. szept. 3.

152 1—1

Gábor Péter,
főispán.Sz. 6271—895
tkv.

Hirdetmény.

Albis község telekkönyvi birtokszabályozás következtében átalakítottázzal egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. XXIX. t. cz. 15. és 17. §-ai alapján az 1889. XXXVIII. t. cz. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t. cz. 15. §-a pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. XXXVIII. t. cz. 7. §-a és az 1891. XVI. t. cz. 15. §-b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. XXIX. t. cz. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1897. évi március hó 20-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

Es azzal a felhivatással tétetik közlé:

1) Hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. cz. 15. és 17. §-ai alapján, ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t. cz. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t. cz. 15. §-a pontjában foglalt kiegészítéseit is, valamint az 1889. XXXVIII. t. cz. 7. §-a és az 1891. XVI. t. cz. 15. §-b) pontja alapján eszközölt bejegyzések vagy az 1886. XXIX. t. cz. 22. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1897. évi március hó 20-ik napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat.

2) hogy mindazok, a kik az 1886. XXIX. t. cz. 16. és 18. §-ának esetében — ide értve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1897. évi március hó 20-ik napjáig bezárólag a

telekkönyvi hatósághoz nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelté után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3) hogy mindazok, a kik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által, nemkülönben azok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892. XXIX. t. cz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogait bármely irányban sértve vélik — ide értve azokat is, a kik a tulajdonjog árnyának az 1889. XXXVIII. t. cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a tkv. hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1897. évi márc. hó 20-ik napjáig bezárólag nyújtják be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő

eltelté után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármilyen igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy a menyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

K.-Vásárhelyt, 1895. decz. 21-én
Gaál István,
kir. tszéki bíró.

150 1—3.

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitós-butor-raktárában
Kézdi-Vásárhelyt

nagy választékban kaphatók a legszolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 ftól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömören hajlított faszékek és függönytartók, tükrök, toleitt-asztalok, lőszőr és tengerifü matrácok, és sodronyágybetétek galvanizált sodronyból, tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 ft. Össze hajtható vas-ágyak 23 rugós matréczezel.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.
(23 49—100)

M. kir. államvasutak.

Keleti vonal.

Érvényes 1896. máj. 1-től.

M E N E T R E N D.

BRASSÓ-BUDAPEST.

Érvényes 1896. máj. 1-től

Á l l o m á s o k				Á l l o m á s o k			
	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat		Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat
Brassó (vendéglő)	(érk. regg. 5.08	(ind. este 7.48	d. u. 2.45	Medgyes	ind. regg. 10.55	éjjel 12.45	
Botfalva	5.39	8.03		Kis-Kapus (vend., elág. Szob. felő)	(érk. 11.14	1.01	
Földvár	5.58	8.12		ind. 11.41	1.35		
Mogyorós	6.17	8.47		Tövis (vend., elágazás Arad felő)	(érk. d. u. 1.29	3.06	este 7.59
Apáca	6.36	9.01		ind. 1.55	3.38		8.06
Köpecz	6.55	9.19		ind. 2.17	3.59		
Agostonfalva	7.02	9.25		Nagy-Enyed	ind. 2.56	4.33	
Alsó-Rákos	7.19	9.41		Kocsárd (vend., elágazás Maros- Vásárhely felő)	(érk. 3.06	4.43	
Homoród	7.45	10.03		ind. 3.37	5.12		
Kacsa	8.02	10.16		Gyéres (elágazás Torda felő)	(érk. 3.47	5.18	
Bene	8.23	10.36		ind. 5.24	regg. 6.45	10.45	
Erked	8.43	10.51		Kolozsvár (vendéglő)	(érk. este 6.13	7.00	11.01
Héjasfalva (elág. Udvarhely felő)	9.12	11.16		ind. 8.—	11.17	2.30	
Segesvár (vendéglő)	(érk. 9.35	11.33		Nagy-Váradi (vendéglő)	(érk. 11.04	d. e. 11.32	2.37
	(ind. 9.42	11.40		ind. Budapest	regg. 5.45	este 8.10	regg. 7.40

Kézdi-Vásárhely—brassói vasut.

	Sz. v.	V. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.	V. v.	Sz. v.
Kézdi-Vásárhely	indul reggel 4.56	délelőtt 10.25	délután 2.37	Brassó	ind. reggel 5.20	reggel 8.50	délután 3.00
Imecsfalva	5.09	10.38	2.54	Szász-Hermány	5.34	9.09	3.14
Páva-Zabola	5.22	10.51	3.11	Prázmár	5.53	9.33	3.34
Kovácsna	5.38	11.08	3.43	Kökös	6.04	9.46	3.45
Barátos	5.55	11.24	4.08	Uzon	6.15	10.06	3.57
Nagy-Borosnyó	6.07	11.38	4.27	Kilyen	6.27	10.21	4.09
Eresztevény	6.24	11.55	4.48	Sepsi-Szentgyörgy	6.45	10.49	4.27
Sepsi-Szentgyörgy	6.54	d. u. 12.25	5.28	Eresztevény	7.07	11.17	4.49
Kilyen	7.02	12.33	5.38	Nagy-Borosnyó	7.24	11.47	5.07
Uzon	7.15	12.46	5.54	Barátos	7.45	12.16	5.28
Kökös	7.25	12.56	6.07	Kovácsna	8.08	12.48	5.46
Prázmár	7.45	1.16	6.34	Páva-Zabola	8.19	1.01	5.59
Szász-Hermány	8.01	1.32	6.54	Imecsfalva	8.31	1.19	6.03
Brassó	8.15	1.46	7.12	Kézdi-Vásárhely	8.45	1.37	esto 6.27

Ny. Itj. Jancsó Mózes Kézdi-Vásárhelyt.